

A piarista tér

Bevezető:

A piarista rend határozott és világos küldetéssel működő közösség. A fiatalokkal foglalkozva szeretnénk nevelni, a jézusi örömhírt hirdetni, és ezáltal a társadalmat *formálni*. Az általunk használt terek is ennek a küldetésnek a megvalósítására szolgálnak.

A *Piarista Jelenlét* a piarista karizma által inspirált helyi közösségek és aktivitások hálózata. Ez a hálózat él, élete folyamán változik. Ennek az életnek ad helyet, ezt az életet képezi le a **piarista tér**.

A piarista tér a *személyes találkozások* helye: találkozások egymással, önmagammal, Istennel, melyek fejlesztenek (újabb és újabb tereket nyitnak) és tanulásra adnak lehetőséget.

A piarista rend alapítója, Kalazanci Szent József határozott elképzelésekkel rendelkezett a rend küldetésének végzésére alkalmas terekről:

„Kalazancius azt akarta, hogy akik iskola alapítását kérik, gondoskodjanak a szerzetesek szállásáról, adjanak épületet az iskolának, a templomnak, a könyvtárnak, és biztosítsanak egy kertet. [...]

Ahol építkezni kellett, arra törekedett, hogy az épület legyen „egyszerű, nem költséges, de jó elrendezésű”.

A tantermeket befogadó épületnek össze kellett függnie a templommal és a nagyteremmel, ahol az akadémiák (irodalmi körök) üléseztek.

Volt egy külön tanterem a keresztény tanítás oktatására. Az írástanítás termének elegendő nagynak kellett lennie ahhoz, hogy a tanító a padok között sétálva segíthesse a tanulókat.

Elengedhetetlenül szükséges volt a folyóvíz, valamint egy udvar vagy kert. Kalazancius nagy jelentőséget tulajdonított – a kor viszonyai miatt – az árnyékszékek elhelyezésének és tisztaságának.”

(Piarista Rend Generálisi Kongregáció: Kalazanci Szent József lelkiisége és pedagógiája - 115., Bp., 2000)

A piarista tér szempontjainak meghatározásánál a piarista emberképből¹ és a piarista szolgálatot meghatározó identitáselemekből² indulunk ki.

---

¹ Az emberkép négy dimenzióban közelít a személyhez:

- fizikai dimenzió: személyes fizikai mivolt, sport, anyagok, természet
- spirituális dimenzió: szakrális terek, templom, Kalazanci Szent József karizmája
- szellemi dimenzió: a kulturális hagyománnyal hoz kapcsolatba
- közösségi, társadalmi dimenzió: közösségeket és a társadalmi küldetés kapcsolódásait hozza létre

² Ezek az következők:

1. A gyerekek és fiatalok központi szerepe
2. A szegények melletti elköteleződés
3. Színvonalas nevelői és lelkipásztori munka
4. Az evangélium hirdetése
5. A társadalom megújítása
6. Megosztott küldetés
7. A család bevonása
8. Kísérés
9. A nevelők felkészítése
10. Az egyházhoz tartozás érzése

A gyerekek és fiatalok központi szerepe

- A rendi küldetés a gyerekekre/fiatalokra figyel.
- A létrehozandó épületek gyerekközpontúak, az Ő szempontjaikat helyezik előtérbe, azt, ami Nekik kell, amire Nekik szükségük van, s teszik ezt az életkori és fejlődéslélektani szempontokat szigorúan figyelembe véve (mi kell a kicsiknek, mi kell kamaszoknak, mi kell a fiataloknak stb.)
- A terek minden eszközzel (beláthatóság, átláthatóság) lehetővé teszik, hogy a gyerekek biztonságban érezhessék magukat benne.

A szegények melletti elköteleződés

- Olyan iskoláról van szó, amely a szegényekért működik, a szegények mellett emeli fel a hangját. Ez az iskola megtanít közeledni a szegényekhez. Ez az iskola értékékként hirdeti a szegények szolgálatát és az alázatos egyszerűségben élt életet, amelyet a szegény Krisztus tanít nekünk. Iskoláinknak át kell alakulnia a szegények „szövetségeseivé”.
- Szegénység: sebezhetőség, sebzettség. Ezen elvből kiindulva a sebezhetőségre olyan általános tulajdonságként tekinthetünk, amelynek nevelési küldetésünk címzettjei – azaz a gyerekek – ki vannak téve
  - Társadalmi sebezhetőség
  - Testi sebezhetőség
  - Pszichés sebezhetőség
  - Kulturális sebezhetőség
  - Vallási sebezhetőség
- Az iskolai közösség ezen szükségeire (szegénységeire) figyelve jönnek létre ezek a terek, ahol lehetőség van a gyógyulásra:
  - Fizikai rehabilitációra, prevencióra
  - Személyes és csoportos kísérésre különféle területeken (lelki, pszichés, életvezetés)
  - Fejlesztő pedagógia foglalkozásokra
- A terek egyszerűségükkel, anyaghasználatukkal, praktikusságukkal a teret barátságossá teszik a szegények számára is.

Élő kapcsolat a környezettel

- A fokozatosság nevelési elvét maga előtt tartva a tér tudatos átmenetek szerint szerveződik.
- A terek határokkal rendelkeznek.
- A határok áteresztő határok: átmeneti helyekkel rendelkeznek, melyek befogadók, folyamattá teszik a belépést, hozzáférhetővé teszik a teret.
- A terek utakkal kapcsolódnak egymáshoz, melyek az átmeneti helyekhez futnak. Az utak találkozási találkozási helyé válik az úton lévők számára
- Az intézmény behív, kapcsolatokat keletkeztet, ápol: a terek szívesen kapcsolódnak minden térhez (nem egymáson keresztül közelíthetők meg) és a külvilághoz, különös tekintettel a szegényekhez.

A fizikai dimenzió fejlesztő terei

- A vitalitás fejlesztésének adnak teret:
  - mozgás (sport, tánc),
  - táplálkozás (étel, ital),
  - természet, fenntartható ökonómia és ökológia,
  - fizikai, akár művészi alkotás
- A piarista tér terei lehetőség szerint világosak, átláthatóak, ily módon is kifejezve a nyitottságot és áttetszőséget, mai lényeges alapja a kapcsolatoknak.

Spirituális dimenzió fejlesztő terei

- Az egyházhoz tartozás érzésére, az evangélium hirdetésére, a lelkipásztorkodásra épülő iskola
  - A piarista iskola Krisztusközpontú iskola és beavató (misztagogikus) iskola: nyugtalan vágyakozást kelt az abszolútum iránt, és elkíséri a diákot a transzcendens keresésének és megtalálásának útján.
  - Az iskola az igazság keresésének helye, önmagunk, a teremtett világ és Isten felfedezésének helye³.
  - Olyan iskola, amelyben a hit és a kultúra kölcsönösen kiegészítik és gazdagítják egymást.
  - A piarista iskola befogadó (inkluzív) iskola, amely lehetővé teszi és tanítja a vallások közötti párbeszédet is.
- Kísérés (gyerekek és felnőttek, személyesen, csoportban)
  - A piarista intézmény identitásának része a kísérés.
  - A nevelő folyamatban kíséri a gyermeket, az intézménybe kerülő nevelőt kíséri a régebben itt dolgozó, karizmahordozó nevelő. A (gyerek- és felnőtt-) csoportokat (ifjúsági csoportok, tanári tanuló közösségek, szülői körök, szupervízió, intervízió, coaching stb. stb.) kísérik az erre hivatottak.
  - Szükség van olyan intimitást és belső szabadságot kínáló terekre, amelyek lehetővé teszik, illetve inspirálják ezeket.

A szellemi dimenzió fejlesztő terei

- A nevelők felkészítése és színvonalas nevelői és lelkipásztori munka
  - A piarista iskola minőségre, illetve a minőség folyamatos fejlesztésére törekszik.
  - Szüksége van olyan terekre, amelyekben ez a nevelői növekedés célszerűen meg tud valósulni.
  - Kellenek a felnőtt tanulás terei: csoportszobák, kreatív szobák, konferenciatermek, olyanok, amelyek szabadon átrendezhetőek, többcélúak, technikailag alkalmasak stb.
- Az iskola kiváló minősége
  - A piarista térnek sugározni kell a minőségre a törekvést, az igényességet.
  - Ezt úgy kell tennie ugyanakkor, hogy ne legyen hivalkodó, megbotránkoztató, másképp fogalmazva maradjon hiteles.

---

³ „Annak lehetősége, hogy a gyerekek és a fiatalok elcsodálkozzanak egy az atomnál kisebb részecske igazságának felfedezésén, a véres történelem vagy egy igazágtalan világ kegyetlen igazságán, és azon a fontos igazságon, hogy ők kicsodák – mindez lényegi fejezeteket jelent annak a végérvényes Igazságnak a keresésében és megtalálásában, amelyért teremtettek, és amelyre nyugtalan szívvel folytonosan vágyakoznak.”

- A minőségi oktatásra való törekvés megköveteli, hogy az iskolai oktatás termei többféle pedagógiai módszer alkalmazására legyenek alkalmasak különféle méretű csoportokban.
- Non-formális nevelés terei: közvetlen társadalmi szükség, ínség, szegénység felszámolására szolgáló képzési projektek. Ezek irányulhatnak az iskolában lévő csoportokra vagy és a társadalom egyéb csoportjaira.
- Egyéni tanulás terei: a tanóra való felkészülés, sajátos tudás egyéni vagy csoportos megszerzését lehetővé tevő helyek, sajátos tudástárral. (könyv, digitális)

Közösségi dimenzió terei

- Megosztott küldetés (szerzetesek és világiak)
  - A piarista intézményben szerzetesek és világiak közösen teljesítik ki a karizmát.
  - A rendház nem elszigetelt, hanem eleven része a tér-rendszernek, de van világos hátára, amelyen túl a szerzetesközösség lakik.
  - Szerzetes közösség léttére központi helyet foglal el. Ez nem szükségszerűen fizikai középpontot jelent, sokkal inkább azt, hogy lehetőség van a szerzetesi közösség és a többi közösségek közötti könnyű kapcsolatra.
  - Köré szerveződnek a piarista egyházi közösségek a diákok és a felnőttek számára. Ezek szintén sajátos léttérrel rendelkeznek, kapcsolódva a rendházhoz.
- Az együttműködés, a közös cselekvés szellemi és fizikai tereinek létrehozása
  - A piaristák együttműködnek, és együttműködéseket hoznak létre.
  - Olyan terek kellene, amelyekben egyfelől a nevelési közösség egyes tagjai (gyerek a gyerekekkel, nevelő a nevelővel, szülő a szülővel) egymás között, másfelől „keresztben”, egymással is könnyen tudnak együttműködni. Olyan terek, amelyek nem csak lehetővé teszik ezt, hanem ilyenekre hívnak.
- Nevelési közösségben való gondolkodás: a család bevonása, a gyerek, a pedagógus és a nevelő közösségében és együttműködésében történő gondolkodás és cselekvés
  - A piarista intézmény küldetése a nevelési közösségben valósul meg.
  - A piarista intézmény különleges abban, hogy a gyerekek, a szülők/családok és a nevelők hármában tudja csak elképzelni a célok felé haladást.
  - A piarista térnek figyelnie kell arra, hogy abban ez a teljes nevelési közösség életet találjon, illetve a szülő/család (akinek elvileg a legnehezebb az intézménybe bejutni) behívódjon a terek révén.

Budapest, 2017. november